

Література:

1. Гончаренко Д. *Проблема перекладу та адаптації рекламного слогану з мови оригіналу* / Д. Гончаренко // Рекламно-медійна підтримка: стан, проблеми, перспективи. Матеріали Кафедральної студентської науково-практичної конференції. 2012. С. 46–48.
2. Кальниченко О. А. *Переклад та адаптація* / О. А. Кальниченко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Середня романогерманська філологія. 2004. № 636. С. 201-206.
3. Коптілов В. *Теорія і практика перекладу: навч. посібник* / В. Коптілов. К.: Юніверс, 2002. 280 с. (37)
4. Раду А. І. *Структурно-семантичні та стилістичні особливості англomовного рекламного тексту (на матеріалі рекламної продукції фірми Кока-Кола)* / О.І. Раду // Іноземна філологія. Український науковий збірник. 1999. №111. С. 120-126.

Токарчук В. А., к. філол. н., ст. викл.
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗАСТОСУВАННЯ CLIL МЕТОДОЛОГІЇ У РОЗРОБЦІ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ З АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

Підготовка сучасних висококваліфікованих фахівців потребує залучення новітніх підходів до навчання, одним з яких є предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) – одночасне опанування іноземної мови і немовного предметного змісту [2, с. 1]. Методологія CLIL позитивно зарекомендувала себе як така, що може впроваджуватися на різних освітніх рівнях – початковому, середньому й вищому. До основних розробників методології CLIL зараховують Д. Марша, Д. Койл, Ф. Гуда, Ф. Бола, К. Келлі, Дж. Клегга та ін. [1; 2]. Упродовж останнього десятиліття CLIL методологія набула значного поширення в Україні й активно впроваджується в українських ЗВО [3; 4].

Ефективність навчання із застосуванням CLIL-підходу безпосередньо залежить від якості навчальних матеріалів та організації роботи з ними. У роботі розглядаються сім принципів, покладених в основу розробки навчальних матеріалів з академічного письма для студентів бакалаврату.

Принцип *пріоритетності завдання* (*primacy of 'task'*) [1, с. 176; 3, с. 263] реалізовується у формулюванні завдання таким чином, щоб воно прямо вказувало на переслідувану мету. Наприклад, завдання *'Study the given picture which demonstrates the paragraph structure'* і *'Analyze the paragraph structure by studying the given picture'* фокусуються на різних цілях: перше – на вивченні малюнка із зображенням структури абзацу, а друге – на вивченні структури абзацу, а малюнок при цьому слугує лише засобом демонстрації цієї структури.

Відповідно до принципу *пріоритетності трьох вимірів контенту* (*prioritizing the three dimensions of content*) [1, с. 181; 3, с. 263] виокремлюють такі виміри контенту: концептуальний контент – зміст, який опановують у процесі навчання; процедурний контент – способи виконання завдання та взаємодії студентів у процесі навчання; мовний контент – слова та вирази, які «обслуговують» зміст навчання. Наприклад, під час навчання написання анотації до наукової статті концептуальним контентом може бути структура та зміст анотації й анотованої статті, процедурним контентом – способи пошуку головної ідеї та думок, які її підтримують (пояснюють, ілюструють прикладами тощо), а мовним контентом слугуватимуть клішовані вирази, які допомагають розпізнати структурні частини анотації та самостійно написати її.

Принцип *скеровування рецептивної діяльності та підтримки продуктивної діяльності* (*guiding input and supporting output*) [1, с. 183–186; 3, с. 263] пов'язаний з особливостями процесу опанування навчального змісту. Скеровування рецептивної діяльності означає зняття труднощів сприйняття нової інформації під час аудіювання та читання. Це досягається, зокрема, шляхом візуального представлення структури інформації. Підтримка продуктивної діяльності означає допомогу викладача під час говоріння та письма. Це досягається, зокрема, шляхом надання різних мовних опор.

Згідно з принципом *скафолдингу та включення* (*scaffolding and embedding*) [1, с. 196–199; 3, с. 263] у процесі навчання студенти отримують від викладача постійну підтримку, котра може набувати різних форм. Цілеспрямоване звертання уваги студентів на необхідні для виконання завдання мовні вирази називають скафолдингом, або експліцитною формою мовної підтримки. Імпліцитною формою мовної підтримки є включення, за якого викладач 'вплітає' мовні вирази у своє мовлення, а студенти мимоволі 'вбирають' ці вирази й засвоюють їх, оскільки без уживання цих виразів виконання завдання є неможливим.

Наступний принцип узгоджується з одним із пріоритетів навчання із застосуванням CLIL методології – *опануванням мови, яка обслуговує певний навчальний зміст* (*making key language salient*) [1, с. 203; 3, с. 263]. Реалізація цього принципу означає постійне фокусування уваги студентів на тематичному мовному матеріалі.

Сутність принципу *'складності' дидактичних матеріалів* (*the concept of 'difficulty' in didactic materials*) [1, с. 205–206; 3, с. 243] полягає в тому, що важкими або легкими вважаються не самі матеріали, які викладач пропонує студентам, а завдання, котрі супроводжують опрацювання цих матеріалів.

Сьомим принципом, покладеним в основу розробки навчальних матеріалів, є принцип *послідовного мислення* (*thinking in sequences*) [1, с. 207; 3, с. 264]. Послідовність утілюється в низці пов'язаних між собою завдань, що зазвичай завершується певною формою оцінювання. Принцип послідовності стосується як окремого заняття, так і всього семестру. Жодне завдання не повинно даватися ізольовано – завжди є завдання 'до' і 'після'.

Урахування перелічених принципів у процесі розробки навчальних матеріалів сприятиме підвищенню ефективності навчального процесу, а також гармонійному поєднанню опанування мови й предметного змісту.

Література:

1. Ball P., Kelly K., Clegg J. *Putting CLIL into Practice*. Oxford: Oxford University Press, 2019. 320 p.
2. Coyle D., Hood P., Marsh M. *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 173 p.
3. Tokarchuk V. A., Shuba Yu. V. CLIL Methodology in Teaching Academic Writing: Paragraph-Level Support Activities. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. Вип. 55. Т. 3. С. 261–269. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/55_2022/part_3/40.pdf (Дата звернення: 13.05.2023).
4. Vovk O. Implementing CLIL-Methodology in University Foreign Language Practice: Writing a Summary. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогічні науки. 2023. Вип. № 2. С. 98–106.

Толбатов О. В., студент
Титаренко О. І., к. пед. н., доцент
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Штучний інтелект – це: наука і технологія, здатна відтворити процеси мислення людського мозку і направити їх на створення й обробку різних комп'ютерних програм, а також інтелектуальних машин, здатних повністю замінити і спростити людську роботу; область інформатики, що займається розробкою інтелектуальних комп'ютерних систем, тобто систем, що володіють можливостями, які ми традиційно пов'язуємо з людським розумом [2, с. 42].

Штучний інтелект у сучасній освіті дійсно може значно полегшити процес навчання завдяки індивідуалізації підходу до кожного учня. Зокрема, системи штучного інтелекту можуть аналізувати дані про успішність та прогрес учнів, їхній стиль навчання та інші параметри. На основі цих даних вони можуть рекомендувати індивідуалізовані завдання та матеріали, що відповідають потребам та інтересам кожного учня. Такий підхід не лише сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу, але й може підвищити мотивацію учнів до навчання, оскільки вони отримують матеріали, які їм цікаві та відповідають їхнім потребам [3].